

Fik du Privatpakker hjemmefra? *Ja.* Hvormange? *1.*
 Fik du Røde Kors Madpakker? *Ja.* Hvormange? *3.*
 Udleveredes Røde Kors-Pakkerne: *aa/baet/aa/bnet/uden Kasse/de enkelte Dele splittet? Iabnet, men med Kasse.*
 Hvor meget maatte du aflevere for at faa Røde Korspakkerne? *Inkl.*
 Hvorledes fik du den opbevaret? *I et lille Rum med Indgangen til Barakken.* Hvor meget blev der stjaalet af den? *?*
 Hvor lang Tid gik du længst uden Røde Kors-Pakker? *ca. 4 Maander*
 Hvornaar ca.? *10-10-44 - ca. 15-1-45.*

IX. Forskelligt

Har du overværet Henrettelser? *Ja.* Var du beordret til det? *Ja.*
 Hvem foretog dem? *SS Folk* Hvornaar? *November 44. Neuenhame.*
 Hvorledes? *Stangning* Hvor? *pea Ibyrrelpladsen.*
 Hvilke Straffemetoder har du set? *Stokkeslag. Jy har set en Hollander bliue slaet ihjel med Gummikniver af SS Folk - en af dem var Datter.*
 Har du været i Straffekompani? *Nej* Har du haft særlig Arrestform? *Nej*
 Har du foretaget Flugforsøg? *Nej*
 Bemærkede du kolde Fødder i 1945 hos SS? *Ja.* Overlangerne? *Ja.*
 Vogterne? *Ja.* Den civile Befolkning? *Ja - under Transporten til Danmark i April 45.*
 Var du paa Revier? *Nej* Hvor? *?* Hvornaar? *?*
 Hvorlænge? *?*
 Har du været paa Schonungsblock (Skaaningsblok)? *Nej*
 Hvor? *K* Hvornaar? *?* Hvorlænge? *?*
 Har du haft Schonungsarbeid? *Ja.* Hvor? *Neuenhame.*
 Hvornaar? *1 Februar 45* Hvorlænge? *ca. 4 Dage* Hvilket? *Flekkarbyde*
 Yderligere Bemærkninger eller særlige Oplevelser:

X. Hjemrejsen

Hvornaar kom du til Danmark? *21-4-45* Hvorfra i Tyskland? *Neuenhame.*
 Du bedes paa et vedlagt Ark fortælle om Hjemrejsen:

Terpo Tryk

SPØRGESKEMA

til den danske Koncentrationslejrvidbog

Vi beder dig besvare dette Skema saa nøjagtigt som muligt. Det kan besvares med eet eller faa Ord til hvert Spørgsmaal. Der er ogsaa Plads til længere Forklaringer. Hvor du ikke er sikker, sæt da et ? efter dit Svar.

60921

Berge Emil Pedersen

Efternavn: **Pedersen** Fornavn: **Børge Emil**
 Erhverv eller Stilling ved Arrestationen: **Mekaniker**
 Fødselsaar og Dato: **1912. 23.1.** Nur. Adresse: **Emdrupvej 125"**
 Arten af evt. illegalt Arbejde: **Bladarb.-Sabotage.**
 Den tyske Sigtelse lød paa: **-----**
 Foreligger der Tilstaaelse? **Nej** Foreligger der Dom? **Nej**
 Dommen lød paa?

Tysk Lejr eller Tugthus.	Fangenr.	Fra (Dato)	til (Dato)
Neuengamme	60928	20/10-44	20/4-45
Udekommmando Versen/Heppen	---	15/11-44	13/2-45.

I. Transporten

Fra din første Hovedlejr til første Udekommmando, og hvis du ikke har været paa Udekommmando, din Transport fra Danmark til Tyskland.

Transport hvorfra? **Neuengamme** Evt. til? **Versen/Heppen** Hvorlænge? **ca. 1 Døgn**
 Angiv Dato og evt. Klokketiet for Afgang og Ankomst: **Afg. Neueng. 15-11-44 - Kl. 11⁰⁰ Ank. Meppen - d. 16/11 Kl. 14.**
 Kan du angive Ruten? **Neuengam. Hamborg - Bremen - Meppen.**
 Transportmiddel: **Kresterovogn/Personvogn/Bil/Skib** - aaben/lukket. **Odelagte Personvogne.**
 Hvor mange i hver Vogn? **ca. 100 Mand** Var der Halm, Tæpper el. lign.? **Nej**
 Fik du Forplejning med paa Turen: **Brød - Margarine - Paalæg?** **Ja.**
 Hvor meget? **1 Dagration.** Var der Bevogtningsmandskab i Vognen? **Ja.**
 Fik du noget at drikke? **Nej** I tilstrækkeligt Omfang? **✓**
 Hvorledes forrettede du Nødtørft? **i et Hjørne af Vognen.**
 Blev du bestjalet? **Ja.** Af hvem? **Medfanger.**
 Var du ude for Luftangreb? **Nej** Eller Luftalarm? **Ja**
 Blev du i Vognen? **Ja** Var den laaset? **Nej**

Hvor var Bevogtningsmandskabet? **1 Vognen** Var der dræbte eller saarede? **Nej**
 Var der Flugtforsøg? **Nej** Forekom der Mishandlinger? **Nej**
 Hvordan?

Yderligere Bemærkninger til Transporten og evt. Beskrivelser af særlige Oplevelser: **Under et Ophold paa Bremen Banegaard, spurgte jeg en Røde Kors Gygeplejerske om hun kunde skaffe os noget at drikke - men hun svarede at det kunde hun ikke for de medfølgende SS folk.**

II. Ankomsten

Til første Lejr eller Fængsel fra Danmark: **Neuengamme.**
 Hvilket? **Neuengamme.** Hvornaar? **20-10-44 Kl. 0³⁰**
 Havde du Kuffert med Toj med fra Danmark? **Ja.** Hvad beholdt du af dine Ejendele efter Ankomsten?
Tøjtilgenstande - Gødbakker - Maskiner - Tændvirk og et Familiebillede.
 Blev du klippet skallet? **Ja** Blev du barberet paa Kroppen? **Ja**
 Hvor ofte har du faaet Autobahn? **Hver Maaned** Har du været klippet paa anden Maade? **Nej**
 Hvorledes? **Hvornaar fik du Lov til at lade Haaret vokse?** **1 Begyndelsen af April 45.**
 Yderligere Bemærkninger om Ankomsten og særlige Oplevelser: **Jeg var ved Ankomsten til Tysk.**

i Besiddelse af en Sammenlæstaske, jeg forsøgte at skjule denne, men da SS Manden opdagede dette, fik jeg et Par over Vasken og Tasken blev taget fra mig under min Protest.

III. Daglige Forhold

Hvis du har været paa Udekommmando: Beskriv den, du har været længst i.

Lejrens Navn: **Versen - Meppen.** Hvad havde du paa af Toj og Fodtøj om Dagen? **Udleveret Lejstøj fra Tysk. og egne lange Støvler.**
 Hvorledes saa det ud (helt, stort el. smaa, rent, Foer, Knapper o.s.v.): **Tøjel var alt for smaa - smaaet og hull uden Skrynper**
 Hvor tit fik du andet Toj udleveret (evt. omtrentlige Datoer): **ca 15 Jaener 45**
 Og hvad? **Røde Hørstøj - Benklæder - Srester - Størstøj - Underbøj - Træskostøvel**
 Var der Anledning til at vaske eller faa vasket Tøj? **Nej**
 Organiserede du mere Toj? **Ja. for Udd. af Røde Hørstøj** Og hvad? **Underbøj - Underbenklæder og Strømper.**
 Blev Tøjet stjaalet fra dig? **Nej** Hvad? **✓**
 Hvor ofte? **✓**
 Fodtøjets Art: **Egne lange Støvler**
 Fodtøjets Forfatning: **Of mine Støvler var det saa godt som intet andet tilbage end Skallerne, da vi fik Træskostøvlerne fra Røde Kors.**

Nævn dine personlige Ejendele (Tandbørste, Sæbe, Lømmetørklæde, WC-Papir o.s.v., evt. hvor længe du havde dem):
Børstebørst. Børstebørst - Tandbørste - blev skadet ved krigstid - hvorimod Familienbilledet
havde jeg under hele krigshandsopholdet - og jeg altid med alle fra Kroppen.
Blev du bestjaalet for andet end Tøj? Ja Hvad? Jhe - Lømmetørklæde

Hvor ofte og hvor blev du bestjaalet (Transporter, Natten m. m.): 3-4 Gange - om Natten.

Af hvem (Overfanger, Medfanger, SS): Overfanger bl.a. en Blokaldede

Organiserede du dig Nødvendighedsartikler? Ja. Hvilke? Madspande - Skud og Skive

Hvad gav du for dem? Cigaretter.

Hvorledes var Mulighederne for personlig Vask: Høgenkande

Og med hvilke Midler? Vand uden Salt

Den daglige Kosts Art og Mængde: Morgen: Rugbrød i Skive og kogt Vand. Aften ca 1/2 L. Suppe.

Hvorledes foregik Spisningen og hvor? Som Regel hurtigt og i Barakken.

Og hvornaar paa Dagen? Om Morgenen ved 5³⁰ Tiden og om Aftenen ved 18³⁰ Tiden

Hvilke Spisegrej havde du? Jhe. gammel Koncervesdåse

Var de fælles med andre? Nej

Blev de regelmæssigt vaskede? Nej

Organiserede du Mad ud over normal Tildeling? Ja

Hvad og hvor meget? Rugbrød og Suppe -

Hvad var Priserne? Ofte Cigaretter

Hvorledes var Toiletterne? Basse v. Aflede

Hvor mange Appeller havde du daglig? 1

Hvornaar paa Dagen? Ved Hygnekamre om Aftenen.

Hvor længe varede de normalt? 1-1 1/2 Time

Og den længste? En hel Tidning.

Hvor mange Gange var du i Beskyttelsesrum om Dagen?

Vi var ikke i Beskyttelsesrum i Voksen Heppen af

Om Natten?

Hvorledes var Beskyttelsesrummet indrettet og hvor?

Hvor mange tror du, I var der? 1

Hvor meget Plads ca. til hver (var der Plads til at bevæge sig, kunne du hvile dig)? 1

Blev du mishandlet paa Vej til Beskyttelsesrummet? Ja - Hængeramme.

Hvorledes? Med Hængeramme.

Af hvem? Hænger

Blev du mishandlet i Lejren? 2 x 25 Slag

Hvortor? for at skylle Skarboffer og Rør

Hvorledes?

Af hvem? En SS Mand

Hvor ofte var der Razziaer? ?

Og efter hvad? ?

Hvornaar og hvorledes foregik de? ?

Hvordan var Sengestederne (paa Gulv eller i Etagesenge)? I Voksen har vi paa Gulvet lidt et beg. med
uden Gulv. - senere lidt Gulv.

Omtrentlig Bredder og Længde? ?

Hvor mange Etager? ?

Hvor mange sov I i hver Seng normalt? 1

Og højst? 1

Omtrentlig Afstand mellem Sengene? 1

Tæpperes Art og Antal: 1 med god Tæppe.

Underlaget paa Sovestedet: Halm.

Hvad havde du paa om Natten? Det tøj jeg for at det ikke
skulle blive skadet.

Var der Paabud om, hvad du maatte have paa? Nej

Hvor mange sov der omtrent i dette Lokale? 150

Hvordan var Luften i Lokalet: god - varmt/koldt - trykkende/Gennemstrøet?

Hvor havde du Tøj og Ejendele om Natten? Tøj og paa. Ejendele i Lømmetørklæde.

Normal Sovetid: 6 timer

Hvorfor blev Sovnen afbrudt (Bulet, Vandladning, Uro, Razzia, Appeller o. s. v.)?

Yderligere Bemærkninger eller særlige Oplevelser i Lejren: Se medf. Arkt. III Daglige Forhold.

IV. Adspredelser

Beskriv den Lejr, du har været længst i, men har du særlige interessante Ting fra en anden Lejr, saa fortæl det, men med Angivelse af fra hvilken Lejr.

Fik du noget for dit Arbejde (Lejrpenge, Cigaretter el. a.): I Voksen af og lidt Cigaretter og 1 Krone
I Hænger, Pølsebrød
Hvor ofte? ?

Kunde du bruge Pengene (Kantine el.): I Hænger. Hvad kunde du købe der? Syltede Rødbeder -
Muslinger - Øl.

Opgiv Priser paa forskellige Ting: 1 Skud
Muslinger 2 Pølsebrød 1 Mark.

Var der Bordel med Adgang for Danskere? Nej Var der Bibliotek med Adgang for Danskere? Nej

Var der anden Underholdning (Koncert, Sport el. a.): Nej Legalt/illegalt?

Var du til Gudstjeneste? Nej Legalt/illegalt?

Havde du nogen Sinds Mulighed for at være alene? Nej

Yderligere Bemærkninger angaaende Adspredelser:

V. Arbejdet

Arbejdssted (Firmanavn Kommandonavn etc.)	Vorsen.				
Fra hvilken Lejr gik du til dette Arbejde?	---				
Arbejdede du inde eller i fri Luft?	Fri Luft.				
Arbejdets Art (v. Maskine, Jordarb. el. a.)	God-Skov.				
Var du faglært i Arbejdet?	Nej				
Arbejdsdagens normale Længde.	7-17.				
Hvor lang Tid tog Transporten fra Lejr til Arbejdsstedet?	ca. 1 Time				
Transportmiddel.	Tipsognetog.				
Fik du ekstra Kost paa Arbejdsstedet?	Engang imellem				
Kom du i Dækning under Luftalarm?	Ja.				
Hvor mange Luftalarmer omtrent paa en Arbejdsdag?	4-5 titliden hele Dage				
Var du udsat for direkte Luftangreb?	Nej				

Beskriv et af ovennævnte Arbejdssteder (evt. flere paa vedlagte Ark) efter følgende Spørgsmaal: Arbejdsstedets Navn:

Var Arbejdet udmattende for dig? Ja.

Harde du Mulighed for at drive? titliden

Blev du mishandlet paa Arbejdsstedet? Ja

Af hvem? Vorarbejdere - kaptner

Paa hvilken Maade? Stokkeslag.

Ervem kontrollerede, at du arbejdede (Overfanger, SS, Soldater el. a.): Vorarbejdere - kaptner og SS.

Harde du uden for Lejren Forbindelse med civile Tyskere? Nej

Hvordan betragtede og behandlede de dig? x

Harde du særligt Arbejde i eller uden for Lejren (Kokken, Revier, Skrivestue el. a.): Nej

Hvordan fik du det? x

Yderligere Oplysninger om dit Arbejde eller særlige Bemærkninger:

VI. Arbejdet Søn- og Helligdage

Besvar om muligt fra forskellige Lejre.

Var du paa dit daglige Arbejde? Ja

Hvis ikke, hvad blev du saa sat til? x

Var der Forskel paa Arbejdstid Søndag og Hverdag? Nej

Hvorledes laa din Arbejdstid i Juledagene? Fri 1. Juledag (første Fredag i Tyskland - den blev løst. til April der varede hele Dagen.

Hvorledes laa din Arbejdstid i Paasken? ?

Harde I Fridage? Ja.

Hvornaar? 30 Jan. 45

Yderligere Bemærkninger om Søn- og Helligdage og særlige Oplevelser: I Høst arbejdede jeg kun til Middag om Søndagen. Eftermiddagen var fri

VII. Gensidigt Forhold

Du maa selv om fra hvilken Lejr, du besvarer følgende Spørgsmaal, men angiv hvilken: Vorsen / Meppen.

Harde du i Kraft af dit Arbejde særlig Kontakt med SS? Nej

Hvorledes var Forholdet til Overfangerne? ikke god.

Hvorledes var Forholdet til de andre Nationer? god. især Russerne

Hvorledes var Forholdet mellem de politiske og ikke politiske? ikke særligt god.

Hvilke Nationaliteter oplevede du som Overfanger? Tyskere - Polakker.

Hvorledes var Forholdet til dem? Daarligh

Var der nogen illegal Organisation blandt Fangerne? ?

Kendte du den dernede? ?

Hvad lavede den? ?

Hvorledes fulgte du i Lejren eller Fængslet Krigens Gang (Avis (hvilke) Radio, Rygter, o.s.v.): Løberedder udhælet fra Fly - Rygter.

VIII. Forbindelse hjem

Hvis du har været paa Udekommando, den du har været længst i, hvis ikke den Hovedlejr, du har været længst i:

Hvilken? Vorsen / Meppen.

Fik du Breve hjemmefra? Ja.

Hvormange? 2.

Hvor meget fik du af dem? 2 Hvoraf det ene var meget udstreget.

Skrev du Breve hjem? Ja

Hvormange? 2.

Hvor mange naede frem? 1.

Under. III. Daglige Forhold.

En af de Ting, som gøre stærkest Indtryk paa mig i Vesen/Meppen var den Maade hvorpaa de døde Hammeraler blev behandlet.

Naar en Hammerot var død, kom der en "Homando", der bestod af 2 Hollændere og hentede Liget, der først blev klædt af. Hollænderne medbragte en Granstamme, ca. 3 m. lang, som de anbragte oven paa Liget. Hænder og Fødder blev saa krydsset over Stangen og bundet med Smor, hvorefter Hollænderne lag Stangen paa Skulderne og gik med Liget, det skete, at der over Liget var lagt et Tæppe.

Jeg har ogsaa set, at der under Transporten med et Lig er sket dette, at Snoren er knækket og Liget faldt paa Jorden. Naar et Lig skulde fjernes fra Revirblokken kom Hollænderne med en Trillebør, hvorpaa Liget blev kørt vak, uden at blive dækket til. Paa en Plads udenfor Lejren blev der saa gravet et Hul hvori Liget blev smidt ned og jord hævet paa "Begravelsen" blev foretaget af de for omtalte Hollændere.

I Vesen/Meppen blev der sidst i Januar 1945 udtaget en Del Fanger til en Specialtransport med Udgangspunkt fra Meungamme.

Jeg var den eneste Dansker der blev udtaget og tilbragte en Nat sammen med de andre udtagne, Transporten skulde næste Aften afgaa til Meungamme. Vi havde paa dette Tidspunkt faaet en Røde Kors Pakke med 200 Cigaretter i. Jeg henvendte mig til en rødvinklet tysk "Kapo", der flere Gange havde været os Danskere en god Hammerot og han fik udvækket at jeg fik Lov at blive i Vesen, hvordan ved jeg ikke, men han forlangte 100 Cigaretter og fik det.

Den 10 Februar da vi gik og arbejdede blev alle kaldt sammen og vi var 2 Danskere der blev raaet op ved vort Fangenummer, sammen med 8 andre, det var 3 Hollændere, 2 Russere, 1 Estlander og 2 Polakker. Vi fik Ordre til at tage tilbage til Lejren og melde os til Lägerældste, der fik vi saa Besked paa, at vi skulde klippes og Barberes og vare klar til afrejse til Neunganome om Efttermiddagen. Vi kom da ikke afsted den Efttermiddag, da de 2 Russere ikke var færdige. Jeg sadte mig om Aftenen i Forbindelse med Kapoen der tidligere havde hjulpet mig, men han sagde, at det denne Gang var ham umuligt, at hjælpe mig, da Regjardren var kommet fra Kung. Den næste Dag Kl. 12 tog vi saa afsted fra Versen i Meppen, vi maatte gaa de 12 Km. til Meppen og var under Bevogtning af 8 SS-Folk. I Meppen kom vi i et Persontog i 2 Kupper. Vi 2 Danskere havde ved Afrejsen faaet udleveret en R. H. Pakke hver, medens de andre Kammerater ingen Mad havde faaet med, SS Folkene var rigeligt forsynede. Vi blev enige om, at dele vore Pakker med de andre Kammerater og da SS Folkene saa Pakkernes Indhold, blev de saa venlige og efter et Stykke Madbrød med Fløkehødd, fik vi saa at vide, at vi næste Dag skulde afleveres i Kung. for at komme med paa en nullende Transport. Ved Midnatstid ankom vi til Bremen og her blev blæst Luftalarm, der varede i 3½ Time, under Alarmen opholdt vi os i en underjordisk Gang der forbandt Personerne ogsaa SS' var her, medens Befolkningen og Soldater var i Bunkers. Da Alarmen var forbi fik en Oberscharfører at vide, at Jernbanelinien

mellem Bremen og Hamburg var bombet og der rulle ingen Tog
 kørte de første 12-16 Timer. Vi blev saa afleveret paa en Politivagt
 ved Baumgaarden og indsat i de 2 eneste Celler, der var paa
 denne Politistation, medens SS' gik i Byen. Vi opholdt os i Celler-
 ne til næste Dag ved 14 Tiden, da var Skaderne udbedret saa Togene
 igen kunde køre og ved 21 Tiden ankom Transporten til Hamburg. Estlan-
 deren og 2 af Hollanderne var da meget syge. Med Højbanen kørte
 vi saa til Bergedorff for der, at tage Toget til Neug. men der kørte
 ikke flere Tog og efter en ivrig Diskussion SS' imellem blev de enige
 om at gaa de ca 13 Km til Neug. Vi maatte bære SS' Oppakning
 og snart efter kunde Hollanderne og Estlanderen ikke mere, saa vi
 maatte skiftes til, at bære de syge Flammerator. Estlanderen var
 død ved ankomsten til Neug. ved 4½ Tiden om Morgenen og Hollan-
 deren blev afleveret paa Revieret, jeg saa dem ikke senere.

Den rullende Transport fra Neug. forlod Lezen d. 13-12-45 og vi
 ankom først d. 14-12, saa det meddelte os fra denne Transport som vi
 senere fik at vide, var bombet og der var ingen overlevende.

1921 I

Hjemreisen fra Neungamme d. 20-4-45.

Den 19-4-45 blev vi alle i Neubau holdt sammen, det var ved 10 Tiden om Eftermiddagen, her fik vi saa at vide, at vi næste Morgen skulde transporteres til Danmark. Der blev ikke sovet meget den Nat, selv var jeg beskæftiget med at bære et Lazarett op i Lejrgaden fra Kalderev.

Ved 6 Tiden ^{om Morgen.} d. 20-4-45 var vi alle klar til, at drage bort fra Helvedet Neungamme, vi sad i Lejrgaden med vore Ejendele og ventede paa de hvide Busser og Humøret var højt.

Ved 11 Tiden havde Bussene endnu ikke vist sig, saa Humøret var sunket nogle Grader, vi havde jo efterhaanden lært tyskerne at kende, det kunde jo være, at de i sidste Øjeblik havde forandret Mening, med Hensyn til vor Glemselse.

Det var en lang Ventetid indtil ved 15 Tiden om Eftermiddagen da de første Busser viste sig og Glæden var ubeskrivelig. Da Klokkeren var ca. 18³⁰ var Lejren løst, jeg var selv i den 3' sidste Vogn, og den Følelse det var at komme underfor Tighvad den, ja - beskrives kan det ikke - det maa opleves.

Vi kørte til Fredericksruke hvor vi overnattede i en Skov, næste Morgen ved 7 Tiden gik Turen nordpaa. Det var et krist Lys at køre igennem de ødelagte Byer og her saa man det Lærte, at hvor de hvide Busser stoppede, kom tyske Skindet med Linaaløn paa Armen og liggede af. Koncentrations^{lejr} fanger, endnu var vi jo ikke kommet over Gransen. Den 21-4-45 ved 19³⁰ Tiden naaede vi den danske Grænse, dette

Hjemreisen fra Kenya. d. 20-4-45

II

igen at være i Danmark efter et 1/2 Aars Ophold i Helvedets Torgaard,
Når en mærkelig Fornemmelse - Tankerne om det man havde oplevet
passerede Remy - nu skulde man vende tilbage til Livet igen, men
at beskrive dette store Øjeblik da vi igen kom til Danmark det vil
være meget svært, det maatte opløses.

B. Pedersen.